

Med separatutstillingen «Skulptur» på Galleri K er Kristian Blystad tilbake i Oslo etter femten år.

Tråd tilbake til antikken

Øivind Storm Bjerke
KUNST

«Skulptur»

Kristian Blystad
Galleri K, Oslo
Står til 19. november

ANMELDELSER

Milevis fra pompøs klassisisme.

Det er femten år siden sist gang det var anledning til å se en separatutstilling av Kristian Blystad i Oslo. Han er blant kunstnerne som aldri slipper noe fra seg før han er helt fornøyd. Denne kompromissløsheten har resultert i en kvalitet i konsepsjon og gjennomføring som gir hans bidrag til norsk skulptur en tyngde og et alvor, og som står i sterk kontrast til dagens dominerende uttrykk. I møtet med Blystad befinner vi oss langt bort fra den unge scenen, som er dominert av postminimalistiske strategier. Vi befinner oss i et kunstnerisk landskap der man skulle tro at Marcel Duchamp ennå ikke var født, og hans erklæring om at et pissoar kan være kunst ligger langt inn i fremtiden.

Blystad gjorde seg først bemerket med treskulpturer i grovt tømmer. Hans mesterverk fra den gang, skulpturen av en cellist, har han nå laget som bronseskulptur. Ellers er det som billedhogger i stein Blystad skriver seg inn i kunsthistorien. En over tre meter høy bauta i svart diabas flankerer inngangen. Vi aner en myk, feminin torso som

FAKTA

Kristian Blystad:

- Norsk billedhugger (f. 1946 i Bergen)
- Utdannet ved Bergen kunsthåndverkskole og ved Statens Kunstakademi i Oslo under blant andre Per Palle Storm.
- Arbeider i granitt, tre og mer ukonvensjonelle materialkombinasjoner.
- Innkjøpt av blant annet Nasjonalgalleriet, Bergen Billedgalleri og Astrup Fearnley Museet.

inspirasjon for den grasiøse formen. Blystad henviser her diskret til en inspirasjon fra det klassiske greske balanse-motivet med en knekk i hoften når vekten blir balansert på en fot, men her er verken hode, armer eller bein. Vi befinner oss langt fra den pompøse klassisismen i Vigelands sene skulpturer.

Menneskekroppen er hovedmotivet i utstillingen. Auguste Rodin er et åpenbart forbilde for to torsoer i

” Skulpturen demonstrer hvilken trollmann Blystad er med steinen.

bronse. Den største av dem er plassert utendørs. Inne finner vi en mindre figur, som med sitt intime format gjør et vel så sterkt inntrykk. Det er sjelden vi opplever et slikt mesterstykke i levende modellering, harmoniske proporsjoner og fortettet form.

Den første skulpturen vi møter i utstillingslokalet er en horisontal form som hviler på en plint av jern – elegant formet som et samuraisverd. Ved nærmere ettersyn er det en figur som kan assosieres til

KÅT? Sokkelen til «Dyret» gir den grovt huggede steinen et løft fra bakken, som om folen tar et sprang i kåt glede over livet.

BEGGE FOTO: GALLERI K

en sammensmelting av flåte og menneskeform. Den er et sterkt og slående symbol på menneskets reise gjennom universet og livet. Skulpturen demonstrer hvilken trollmann Blystad er med steinen. Han former den i et rikt register av sansefønmel- ser, fra det glatte og harde til

det myke og porøse. Skulpturen er utført i plater av skifer som blir holdt sammen av en bolt i hver ende. Det gir den varierte teksturen i overflaten som veksler mellom det glattslipte og røffe, svart, grått og noe brunlig. Blystad har blikk for de maleriske kvalitetene i materialene han

arbeider med. Overflatene veksler mellom at steinen står ubehandlet til at han løfter fram materialvirkningene gjennom måten steinen slipes eller hogges.

Teknikken med bruk av laminert skifer tar han opp igjen i to versjoner av en

moskusokse. Platene gir en illusjon av moskusens svarte og lange pels der ragget henger ned mot bakken. Blystad har et blikk for både kraften og sårbarheten i dyret. Her, som i de nye arbeidene på utstillingen, er det en samstemthet mellom fortellingen, formen og valget

av materialer, som er et grunnleggende premiss for hans kunst.

Blystads sympatiske blikk på dyr har gjennom årene resultert i en rekke dyreskulpturer. Han har spesielt godt lag med hester. I «Dyret» har Blystad formet en sokkel i jern, som gir den grovt

huggede diabas-steinen et løft fra bakken, som om folen tar et sprang i kåt glede over livet. Sett forfra blottes den tennene i et lykkelig vrinsk. Da er det noe annet med det nedtyngede lille muldyret som bærer stein. En mutt liten klump av bronse som iherdig strever seg framover. Aner vi at Blystad har sett seg selv i denne sliteren i steinbruddet?

Blystad har satt et sterkere preg på bylandskapet i Oslo enn mange kanskje er klar over. Ved Stortinget støter vi på hans statuer i granitt av Christian Fredrik og Wilhelm Koren Christie. På Operataket går vi på et landskap der han, sammen med arkitekt Jorunn Sannes og billedhogger Kalle Grude, har bidratt til et virkningsfullt minimalistisk kunstverk.

Sammen med sin nære venn Bård Breivik, sto Blystad for en revolusjon i norsk skulptur, med utgangspunkt i Bergen ved inngangen til 1970-årene. De gjorde opprør mot hva som ble oppfattet som en forsteinet konservatisme som hadde sitt sentrum i Kunstakademiet i Oslo.

Men Blystad la raskt bak seg sin mest eksperimentelle fase, og gikk inn i løvens hule på Kunstakademiet i Oslo. Der ble han i fire år og gikk i lære hos den klassisk skolerte figurative billedhuggeren Per Palle Storm – mannen som av avantgardistiske unge kunstnere ble sett som bøygen som sto i veien for fornyelse av norsk billedhuggerkunst.

Storm ville nok sagt seg svært fornøyd med Blystads formfullendte modellering av menneskekroppen i bronse, og kunne nok ikke ha unngått å se at selv i sine mest forenklede arbeider knytter Blystad tråden ubrutt tilbake til den antikke kulturen. I dag framstår Blystad som den mest sentrale tradisjonsbærer i norsk samtidskulptur.